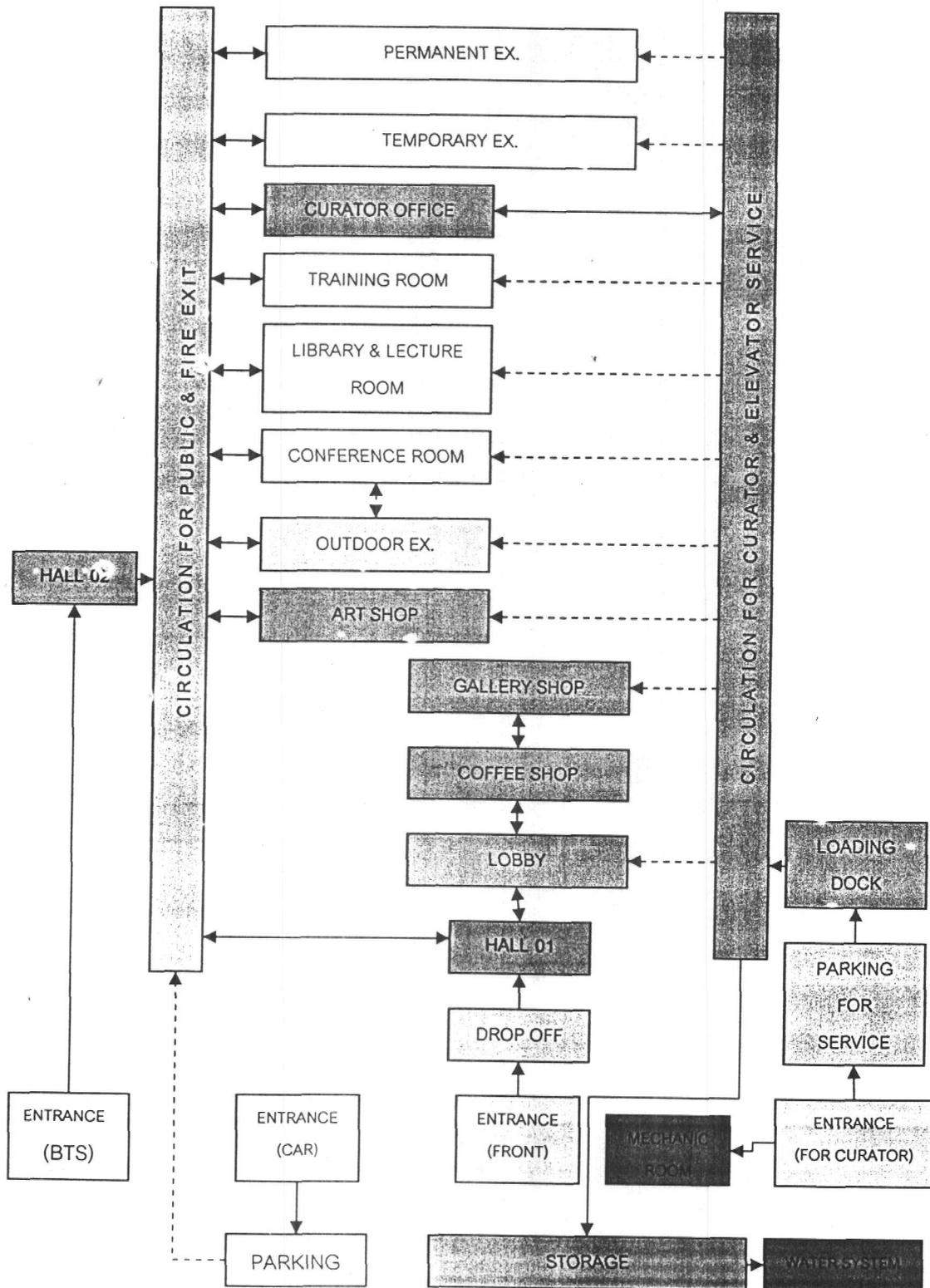

5) ความสัมพันธ์ของการทำงาน (relation of function)

ภาพที่ 4.7

แผนภูมิความสัมพันธ์ของการทำงาน

จากภาพที่ 5.4 แนวความคิดในการจัดแผนผังความสัมพันธ์ของการใช้งานคือ การเน้นให้เส้นทางสัญจรของผู้ใช้งาน (circulation for public & fire exit) และในส่วนของบริการ หรือส่วนของภัณฑารักษ์ (circulation for curator & elevator service) ในการเก็บ (storage) และขนส่งงานศิลปะ (loading dock) แยกกันโดยลิ้นเชิง ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญมากในการจัดรูปแบบของการวางผังความสัมพันธ์ในการใช้งานของอาคารหอศิลป์ และจากการศึกษาความเป็นไปได้ในการเข้าใช้งานจึงจัดให้พื้นที่ในชั้น 1 และชั้น 2 มีพื้นที่โถง (hall 01, hall 02)หลักที่เชื่อมกับทางสัญจรส่วนกลางหลักของอาคารที่สามารถแจกเข้าสู่ส่วนต่าง ๆ ในอาคารอย่างเหมาะสม โดยจัดเรียงลักษณะการใช้งานเพื่อดึงดูดผู้ใช้งานตามลำดับอันได้แก่ โถงพักคอย (lobby) ร้านอาหาร (coffee shop) ร้านค้าของหอศิลป์ (gallery shop) นิทรรศการสาธารณะ (outdoor exhibition) ร้านค้า (art shop) ส่วนสนับสนุนการศึกษา (conference room, library & lecture room, training room) และส่วนจัดแสดงที่แบ่งตามความสำคัญในการจัดวางให้นิทรรศการถาวร (permanent exhibition) ตั้งอยู่บนสุด ต่อเนื่องด้วยส่วนของนิทรรศการชั่วคราว (temporary exhibition)ตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการบริหารจัดการของภัณฑารักษ์ (curator office) จะอยู่ในตำแหน่งที่สามารถจัดการในส่วนของการจัดแสดง และบริการการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

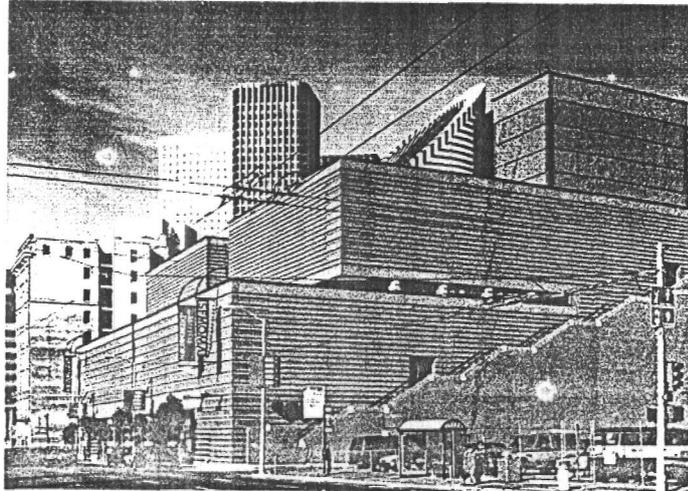
6) รายละเอียดรูปแบบของส่วนต่างๆ

6.1) ลักษณะอาคาร

โดยทั่วไปลักษณะอาคารหอศิลป์ (art gallery) หรือพิพิธภัณฑ์ (museum) จะมีรูปแบบอาคารในแนวราบ (horizontal line) เพื่อเอื้ออำนวยต่อรูปแบบและลักษณะในการสัญจรของมนุษย์ ในการชมงานศิลปะ แต่ในกรณีของโครงการหอศิลป์ที่ผู้วิจัยทำการศึกษา พื้นที่ตั้งของอาคารมีพื้นที่จำกัดเนื่องจากเป็นพื้นที่ตั้งในเขตเมือง ไม่เพียงพอในการจัดพื้นที่ตามแนวราบ จึงทำการศึกษาดูอย่างศึกษารูปแบบอาคาร หอศิลป์ และพิพิธภัณฑ์ที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง (urban museum) เช่น ภาพที่ 5.5 อาคารเอสเอฟ โมมา (SF MOMA) สถาปนิกมาริโอ บ็อตต้า (Mario Botta) ภาพที่ 5.6 อาคารพิพิธภัณฑ์วิทนี (Whitney Museum) ภาพที่ 5.7 อาคารพิพิธภัณฑ์ศิลปะโมเดิร์น (Museum of Modern Art) สถาปนิกฟิลลิป เอส กูดวิน และเอดเวิร์ด ดี สโตน (Philip S. Goodwin and Edward D. Stone) จึงพบว่าโดยมากจะเปลี่ยนรูปแบบอาคารเป็นในรูปแบบทางตั้ง (vertical line) และให้การจัดระบบทางสัญจร ในการเดินชมศิลปะในทางวนลง เพื่อไม่ให้ขัดต่อรูปแบบและลักษณะในการสัญจรของมนุษย์ ในการชมงานศิลปะ เป็นการแก้ปัญหา

ภาพที่ 4.8

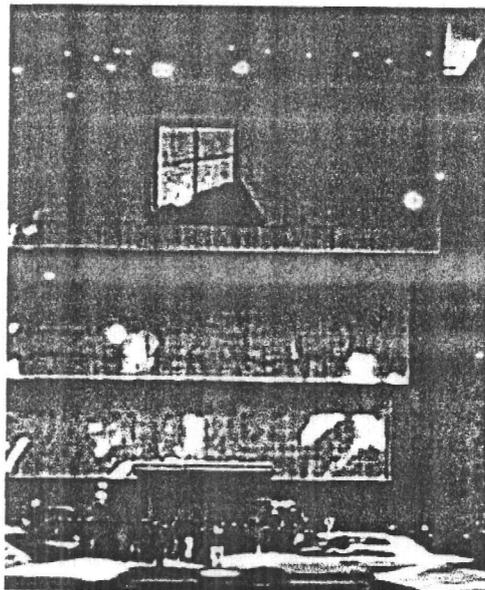
อาคารเอสเอฟ โมมา (SF MOMA)

ที่มา: Kevin and Artifice, 2549.

ภาพที่ 4.9

อาคารพิพิธภัณฑ์วิทนีย์ (Whitney Museum)

ที่มา: Kevin and Artifice, 2549.

ภาพที่ 4.10

อาคารพิพิธภัณฑ์ศิลปะโมเดิร์น (Museum of Modern Art)

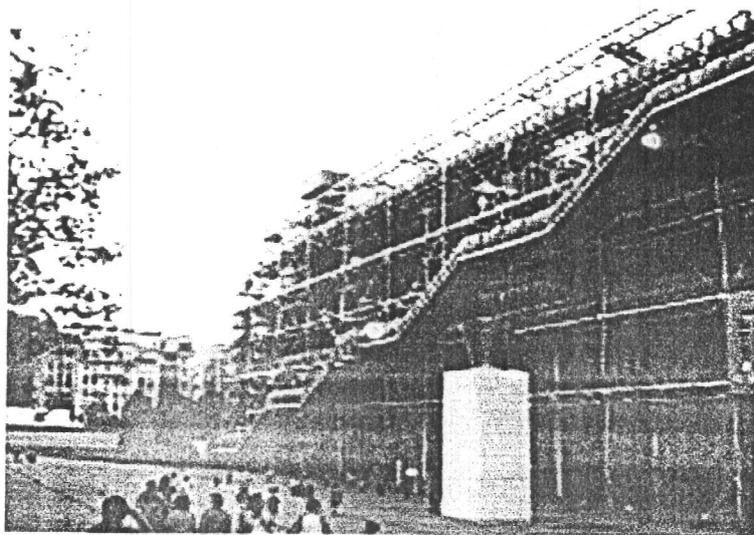

ที่มา: Kevin and Artifice, 2549.

6.2) ระบบทางสัญจร

จากการแก้ปัญหาในรูปแบบอาคาร หอศิลป์ และพิพิธภัณฑ์ที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง (urban museum) ฉะนั้นระบบทางสัญจรก็ต้องทำการแก้ปัญหาเพื่อไม่ให้ขัดต่อรูปแบบและลักษณะในการสัญจรของมนุษย์ ในการชมงานศิลปะ โดยจากการศึกษาตัวอย่างศึกษารูปแบบอาคาร หอศิลป์ และพิพิธภัณฑ์ที่มีในรูปแบบทางตั้ง (vertical line) เช่น ภาพที่ 5.8 อาคารศูนย์ศิลปะจอร์จ ปอมปิดู (Centre National d'Art et de Culture Georges Pompidou) ภาพที่ 5.9 อาคารพิพิธภัณฑ์กุกเกนเฮมส์ (Guggenheim's Museum) สถาปนิกแฟรงค์ ลอยด์ ไรท์ (Frank Lloyd Wright) มักจะใช้ระบบการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย ไม่ว่าจะเป็น บันไดเลื่อน หรือลิฟต์ ซึ่งโดยมากมักใช้การที่ให้ บันไดเลื่อน หรือ ลิฟต์ ส่งผู้เข้าชมขึ้นบน แล้วจึงใช้การสัญจรปกติเป็นทางลงหรือเดินลง โดยบันได หรือทางลาด ในการชมงานเป็นการแก้ปัญหา

ภาพที่ 4.11 อาคาร ศูนย์ศิลปะจอร์จ ปอมปิดู
(Centre National d'Art et de Culture Georges Pompidou)

ภาพที่ 4.12

อาคารพิพิธภัณฑ์กุกเกนแฮมส์ (Guggenheim's Museum)

ที่มา: Kevin and Artifice, 2549.

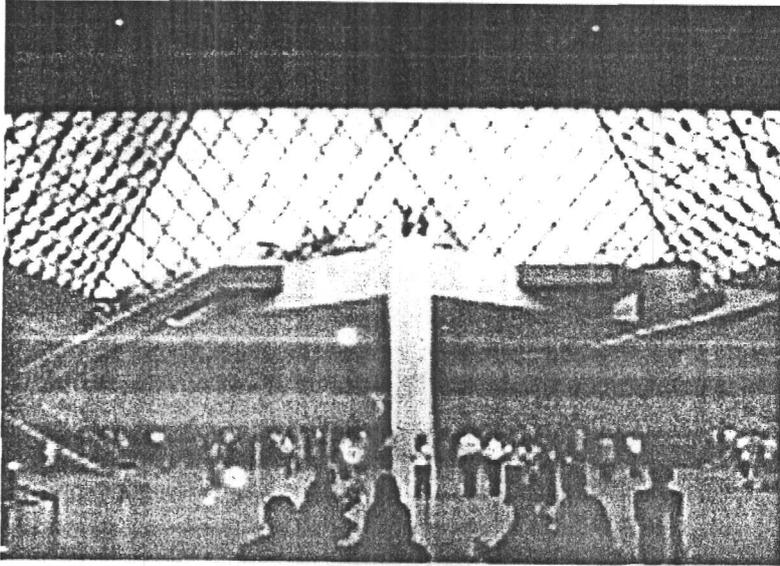
6.3) ระบบแกนอาคาร

จากการแก้ปัญหารูปแบบอาคาร หอศิลป์ และพิพิธภัณฑ์ที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง (urban museum) ฉะนั้นระบบแกนอาคาร จึงต้องมีปรากฏในอาคาร เพื่อเป็นการจัดระบบดูแลอาคารอย่างทั่วถึง และคุ้มค่า รวมทั้งถือเป็นการจัดระบบการใช้งานของผู้ใช้อีกรูปแบบหนึ่ง ทำให้การใช้งานสะดวกยิ่งขึ้นป้องกันการหลงทิศทางการใช้อาคาร ซึ่งในกรณีของโครงการหอศิลป์ที่ผู้วิจัยทำการศึกษ จัดระบบแกนอาคารให้ประกอบไปด้วย ลิฟต์โดยสาร และลิฟต์ขนของ บันไดหนีไฟ ห้องน้ำ ห้องควบคุมเดินสาย และแจกจ่ายระบบปรับอากาศ ระบบน้ำ และไฟ ห้องเก็บสัมภาระแม่บ้าน

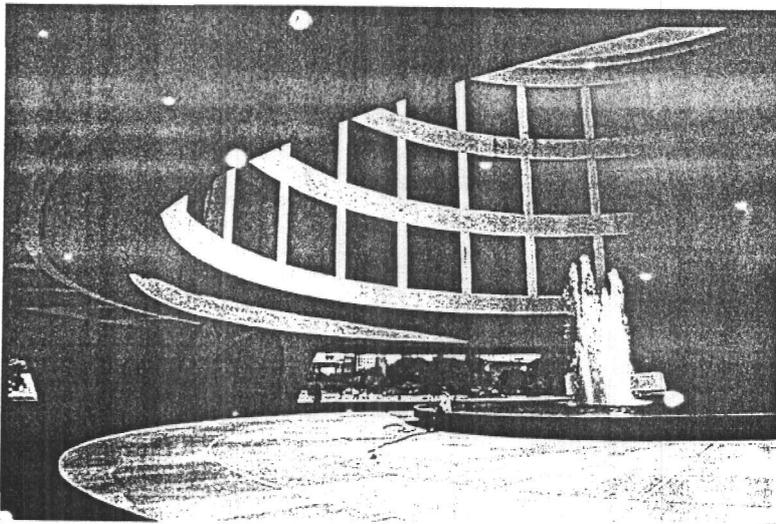
6.4) ลักษณะพื้นที่โถง

พื้นที่โถงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในอาคารประเภทอาคารสาธารณะ เนื่องจากเป็นอาคารที่มีผู้เข้ามาใช้งานเป็นจำนวนมาก และต้องการพื้นที่ในการกระจายผู้ใช้ และจากแนวความคิดในการออกแบบข้างต้น ต้องการเน้นสื่อความหมายให้ในส่วนโถงกลางสามารถสื่อถึงการใช้งานครึ่งอื่น ๆ ได้ว่าในโครงการหรืออาคารที่ผู้ใช้งานเข้ามาใช้งานนั้นมีการใช้งานอะไรบ้าง หรือแม้กระทั่งว่าสื่อถึงพื้นที่จัดแสดงแต่ละส่วน ว่ามีการจัดแสดงอยู่หรือไม่ เป็นงานจัดแสดงประเภทใด สามารถแปลความหมายเป็นลักษณะพื้นที่ และรูปแบบทางสถาปัตยกรรมได้โดยผู้ออกแบบอาจมีแนวทางในการจัดพื้นที่โถงกลาง ให้มีส่วนเชื่อมถึงกันในการมองเห็นแต่ละส่วนของลักษณะการใช้งาน และส่วนจัดแสดงเพื่อสื่อถึงผู้ใช้งาน และดึงดูดการเข้ามาใช้งานทั้งภายนอก และภายในอาคาร ยกตัวอย่างเช่น ภาพที่ 4.13 พื้นที่โถงพิพิธภัณฑ์ลูฟ (Musée du Louvre) ภาพที่ 4.14 พื้นที่โถงอาคารพิพิธภัณฑ์เฮิร์ชฮอร์น (Hirshhorn Museum) สถาปนิกกอร์ดอน บันชาฟท์ (Gordon Bunshaft/ SOM) ภาพที่ 4.15 พื้นที่โถงอาคารพิพิธภัณฑ์อ็อกเซ่ (Musée d'Orsay) สถาปนิก เอชทีที อาคิเท็ค กรุ๊ป (ACT architect group) ภาพที่ 4.16 พื้นที่โถงอาคารศูนย์ศิลปะจอร์จ ปอมปิดู (Centre National d'Art et de Culture Georges Pompidou) สถาปนิก เรนโซ เปียโน และริชาร์จ โรเจอร์ (Renzo Piano and Richard Rogers architect)

ภาพที่ 4.13
พื้นที่โถงพิพิธภัณฑ์ลูฟวร์ (Musée du Louvre)

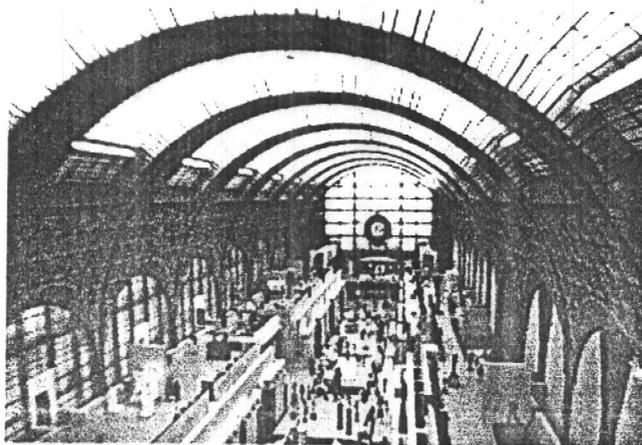
ภาพที่ 4.14
พื้นที่โถงอาคารพิพิธภัณฑ์เฮิร์ชฮอร์น (Hirshhorn Museum)

ที่มา: Kevin and Artifice, 2549.

ภาพที่ 4.15

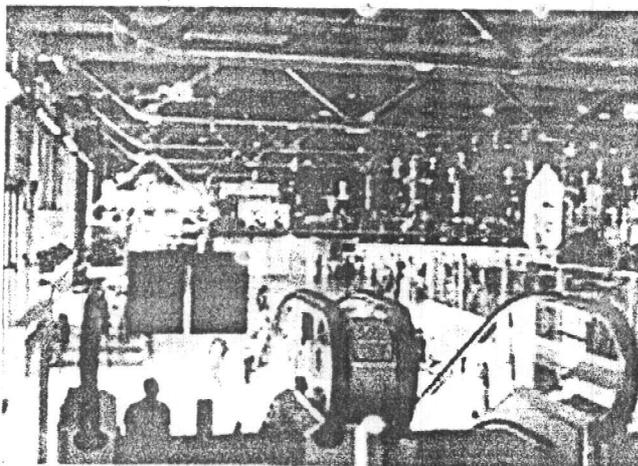
พื้นที่โถงอาคารพิพิธภัณฑ์ด็อกเซ่ (Musée d'Orsay)

ภาพที่ 4.16

พื้นที่โถงอาคารศูนย์ศิลปะจอร์จ ปอมปิดู

(Centre National d'Art et de Culture Georges Pompidou)

6.5) ระบบทางเข้าออก

จากการวิเคราะห์พื้นที่ตั้งอาคาร จะเห็นว่าการวิเคราะห์ปริมาณที่คาดว่าจะมีผู้เข้ามาใช้งานโดยมาก จะเป็นในส่วนของผู้ใช้บริการรถไฟฟ้า เนื่องจากพื้นที่ตั้งโครงการมีส่วนบริเวณด้านหน้าหรือด้านกว้างที่ติดกับสถานี และระดับรองลงมาคือผู้ใช้รถโดยสารส่วนตัว รถเมล์ และทางเท้าตามลำดับ ทำให้เราสามารถนำมาใช้ร่วมในการออกแบบได้ในส่วนของการจัดสรรพื้นที่

ทางเข้าอาคาร โดยในกรณีของโครงการหอศิลป์ที่ผู้วิจัยทำการศึกษาก็จะจัดแนวทางแก้ปัญหา โดยการจัดพื้นที่ทางเข้าหลักเป็น 2 ส่วน ในส่วนแรกคือส่วนระดับพื้นปกติเพื่อรับผู้ใช้จากทางสัญจรในรูปแบบ รถโดยสารส่วนตัว รถเมล์ และทางเท้า และในส่วนที่สองจะเป็นการเปิดทางเข้าในระดับชั้นสองที่เชื่อมต่อกับสถานีรถไฟฟ้า เพื่อรองรับผู้ใช้งานได้โดยทันที ซึ่งอาคารสาธารณะในเขตพื้นที่เมืองทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศโดยทั่วไปมักจะใช้วิธีการนี้ นอกจากจะเป็นการสะดวกต่อการใช้งานแล้ว ยังเป็นการดึงดูดผู้ใช้งาน อีกด้วย

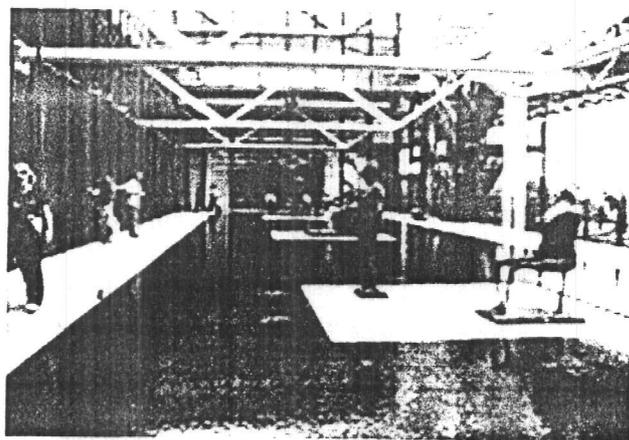
6.6) ลักษณะพื้นที่เปิดโล่ง และการจัดแสดงกลางแจ้ง

ในการชมงานศิลปะมีความจำเป็นที่จะต้องประกอบด้วยลักษณะพื้นที่เปิดโล่ง และการจัดแสดงกลางแจ้ง เพื่อความหลากหลายในการจัดแสดงโดยใช้แสงธรรมชาติ และยังเป็น การผ่อนคลายทางสายตาให้กับผู้เข้าชมงานในอาคาร อีกทั้งยังเป็นส่วนที่สามารถใช้เป็นพื้นที่ในการดึงดูดผู้ใช้งาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีลักษณะการใช้งานอื่น ๆ เข้ามาร่วมผสมผสานด้วย เช่น ร้านกาแฟ หรือแม้กระทั่งร้านค้าต่าง ๆ ยังจะสามารถดึงดูดผู้ที่ไม่คาดว่าจะเข้ามาชมงานเข้ามาใช้งาน และตัดสินใจเข้าชมงาน เป็นต้น อาคารหอศิลป์ (art gallery) หรือพิพิธภัณฑ์ (museum) ที่มีศักยภาพในต่างประเทศ หรือในประเทศบางแห่ง มักจะประกอบไปด้วยพื้นที่ ดังกล่าวทั้งสิ้น ทั้งนี้ เพื่อริเริ่มให้ให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กับอาคาร และเกิดการใช้งานในที่สุด

ภาพที่ 4.17

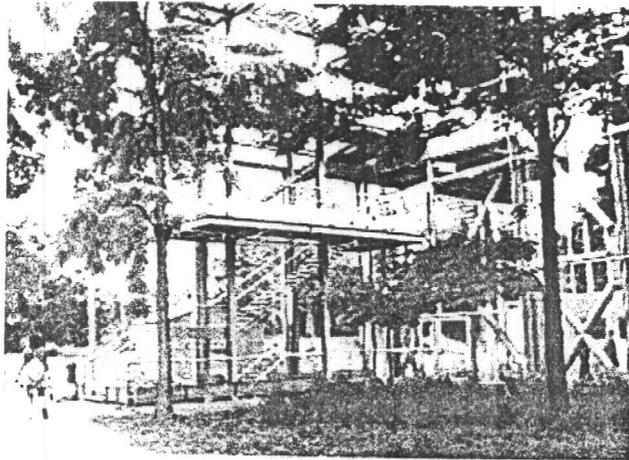
พื้นที่เปิดโล่งอาคารศูนย์ศิลปะจอร์จ ปอมปิดู

(Centre National d'Art et de Culture Georges Pompidou)

ภาพที่ 4.18

พื้นที่เปิดโล่งอาคารกาติเย่ แกลเลอรี (Fondation Cartier)

6.7) ลักษณะ และการจัดแบ่งเปลือกอาคาร

นอกจากแนวความคิดในการออกแบบศึกษาแปลความหมายของอาคารหอศิลป์ ให้มีความหมายของการถ่ายทอดความรู้ทางศิลปะ และยังเป็นแหล่งรวบรวมงานศิลปะ อีกทั้งสามารถสะท้อนออกมาได้ในรูปแบบของเปลือกอาคารอีกด้วย ตามลักษณะการใช้งานของพื้นที่ละส่วน ยกตัวอย่างเช่น พื้นที่โถงกลางต้องการเน้นสื่อความหมายสามารถสื่อถึงการใช้งานอื่นๆ ได้ว่าในโครงการหรืออาคารที่ผู้ใช้งานเข้ามาใช้งานนั้นมีการใช้งานอะไรบ้าง หรือแม้กระทั่งว่าสื่อถึงพื้นที่จัดแสดงแต่ละส่วน ว่ามีการจัดแสดงอยู่หรือไม่ เป็นงานจัดแสดงประเภทใด สามารถแปลความหมายเป็นลักษณะพื้นที่ และรูปแบบทางสถาปัตยกรรมได้โดย ผู้ออกแบบอาจมีแนวทางในการจัดพื้นที่โถงกลาง ให้มีส่วนเชื่อมถึงกันในการมองเห็นแต่ละส่วนของลักษณะการใช้งาน และส่วนจัดแสดง และยังสามารถใช้วัสดุในรูปแบบโปร่งใสเป็นเปลือกอาคารในส่วนดังกล่าวเพื่อสื่อถึงผู้ใช้งานภายใน และภายนอกอาคาร และดึงดูดการเข้ามาใช้งาน

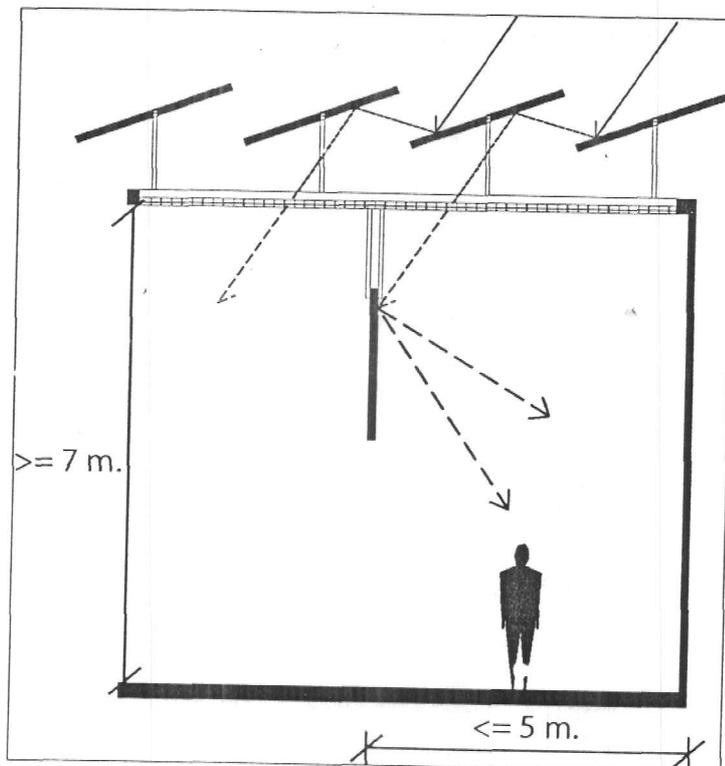
6.8) การแบ่งแยกการให้แสงประดิษฐ์ กับรูปแบบการให้แสงธรรมชาติ

ในกรณีของโครงการหอศิลป์ที่ผู้วิจัยทำการศึกษา พื้นที่จัดแสดงโดยมากจะอยู่ด้านบนทั้งในส่วนที่แสดงศิลปะถาวร และศิลปะชั่วคราว เนื่องจากงานศิลปะทั้ง 2 ส่วนที่ทำการจัดแสดงล้วนแต่มีศิลปะวัตถุที่ต้องการปริมาณแสงมาก และไม่ต้องการแสง ฉะนั้นในส่วนที่ไม่

จัดแสดงล้วนแต่มีศิลปวัตถุที่ต้องการปริมาณแสงมาก และไม่ต้องการแสง ฉะนั้นในส่วนที่ไม่ต้องการแสง หรือจัดแสงประดิษฐ์จะอยู่ในส่วนด้านล่างของส่วนจัดแสดงด้านบนสุดของอาคาร ส่วนด้านบนซึ่งเป็นส่วนจัดแสดงงานที่ขึ้นงานศิลปะต้องการแสงมาก หลังคาด้านบนจะมีช่องเปิดเพื่อนำแสงเข้าอาคารและรับแสงเหนือ ซึ่งเป็นแสงที่มีความสว่างพอดี ไม่แรงเกินไปสำหรับการนำแสงธรรมชาติเข้าสู่อาคาร แต่ไม่สามารถนำแสงเข้าโดยตรงได้เนื่องจากจะทำให้เป็นอันตรายแก่งานศิลปะ จึงทำการออกแบบช่องแสงจากทางด้านบนโดยการรับสะท้อนจากวัสดุสะท้อนลงทำการกรองแสงด้วยวัสดุกรองแสงเช่น กระจกฝ้าอีกชั้น และยังสามารถมีฉากรับแสง หรือผนังโค้งเพื่อการกระจายแสงได้อย่างทั่วถึง ดังภาพที่ 4.19 และภาพที่ 4.20 โดยที่ระยะห่างของการสะท้อนของแสงไม่ควรจะเกิน 5 เมตร และความสูงของห้องจัดแสดงต้องไม่น้อยกว่า 7 เมตร

ภาพที่ 4.19

การวิเคราะห์การรับแสงเข้าสู่อาคารแบบมีฉากรับแสง

ภาพที่ 4.20

การวิเคราะห์การรับแสงเข้าสู่อาคารแบบมีผนังโค้งเพื่อการกระจายแสง

